

Hodnotiaca správa činnosti Metropolitného inštitútu Bratislavy za prvý polrok 2024

Úvod

Metropolitný inštitút Bratislavy (MIB) sa za päť rokov od svojho vzniku v roku 2019 stal výraznou a neoddeliteľnou súčasťou mesta a mestských projektov. MIB vznikol z potreby mať inštitúciu špecializujúcu sa na témy rozvoja mesta, architektúry a verejného priestoru, ktoré boli roky zanedbávané. MIB vykonáva množstvo nových úloh, ktoré v minulosti neboli pokryté inštitucionálnymi kapacitami mesta.

MIB je príspevková organizácia mesta so zameraním na oblasti rozvoja mesta, architektúry, verejného priestoru, územného plánovania, participácie a strategického plánovania. Koncepčné a strategické plánovanie rozvoja mesta je nevyhnutné pre ďalší zmysluplný rozvoj a dosiahnutie cieľov, ktoré si mesto stanovuje.

Cieľom MIB je v mestských projektoch a zámeroch prinášať komplexné a koncepčné riešenia, kde cieľovou skupinou sú všetci obyvatelia mesta. Rozhodovanie stavia MIB na dátach, kde významnú časť tvoria dáta z participácie, v rámci ktorej zbiera názory a potreby od obyvateľov v dotknutých územiach, prepojené na dostupné dáta a analýzy pre dotknuté územia.

Hlavné oblasti pôsobenia MIB sú najmä verejný priestor, územné plánovanie a rozvoj mesta, architektonické súťaže, participácia a komunikácia, strategické plánovanie a analytické činnosti, do budúcnosti eventuálne aj strategické a systematické aspekty zelene a životného prostredia, budúcnosti dopravy v meste a dátovej politiky. Činnosti sa dajú rozdeliť do troch úrovní podľa zásahu, aký dosahujú: najväčší vplyv a rozsah na rozvoj mesta spomedzi aktivít MIB majú **dokumenty zásadné pre rozvoj mesta a strategické plánovanie mesta**, Územný plán mesta a Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Bratislava 2030. Tieto dokumenty nastoľujú pravidlá pre celé mesto, určujú stratégiu, akým smerom sa má mesto ako centrum metropolitného regiónu rozvíjať.

Druhou úrovňou činností MIB sú **koncepčné materiály** z dielne MIB. Koncepčné materiály prinášajú jednotné a transparentné pravidlá pre jednotlivé sféry a oblasti fungovania a slúžia na aplikovanie efektu zmien do celého mesta, nielen cez činnosti mesta, ale aj na činnosť ďalších mestotvorných subjektov.

Každá zo sekcií MIB na základe svojich odborných vedomostí a skúseností tvorí koncepčné materiály pre ďalšie aplikovanie a násobenie princípov rozvoja mesta do praxe aj mimo projektových činností MIB. Hlavný usmerňujúci koncepčný materiál pre tvorbu a obnovu verejných priestorov je **Manuál verejných priestorov**. Na sekcii

mestských štúdií a participácie vznikol **Manuál participácie, Ako porozumieť mestu a jeho ľuďom?** Usmernenie **Vzorové súťažné podmienky** je určené pre všetky samosprávy alebo subjekty, ktoré sa snažia cez transparentnú verejnú architektonickú súťaž vybrať návrhy pre nové verejné priestory či budovy. Všetky koncepčné materiály MIB sú zverejnené a voľne dostupné pre obyvateľov, mestské časti alebo rovnako pre súkromných investorov. Dnes najviac viditeľnou úrovňou práce MIB sú činnosti súvisiace so zásahmi vo verejnom priestore. Projekty vo verejnom priestore sú zastrešené **Programom obnovy verejných priestorov Živé miesta**. Ide o úpravy rôzneho rozsahu, od úprav objektov po celé zóny a lokality, ku ktorým sa pristupuje komplexne. Najkomplexnejšie zadania v rámci projektov sa vyberajú a tvoria formou architektonických súťaží.

Funkčný verejný priestor je jednou z najdôležitejších súčastí mesta a tvorí základ toho, ako mesto spolu zažívame, ovplyvňuje to, ako sa v ňom cítime a ako nám v ňom fungujú vzťahy, a aký máme pocit z daného priestoru. Kvalitný verejný priestor poskytuje priestor na trávenie času v ňom, pohybujú sa v ňom všetci od malých detí až po seniorov.

MIB prierezovo spolupracuje s jednotlivými oddeleniami magistrátu na mnohých ďalších úlohách tým, že pridáva do mestských projektov svoje odborné kapacity.

Za prvý polrok 2024 MIB pokračoval v získavaní zdrojov z externého prostredia. Z celkového rozpočtu na rok 2024 MIB aktuálne zabezpečil 18 % z externých zdrojov. Medzi najvýznamnejšie partnerstvá patria: spolupráca s Unicefom na projekte Mesto pre deti, získanie príspevkov od aktívnych developerov v zóne Mlynské nivy, medzinárodná konferencia Start with Children, práca na príprave zadania architektonickej súťaže pre Areál hier Štrkovec pre mestskú časť Ružinov, konzultačné práce na štúdiu Ústav pamäti národa a prípravné práce pre Kanceláriu Najvyššieho súdu SR v súvislosti so zámerom realizovania architektonickej súťaže, ako aj príprava menších projektov vo verejnom priestore pre partnerov.

Podprogram: 7.7 Metropolitný inštitút Bratislava

Zodpovednosť: riaditeľka MIB-u

Zámer:

Vytvárať kvalitný verejný priestor, vypracúvať odborné podklady a odborné stanoviská a vytvoriť nástroj na kvalitné participatívne procesy.

Poznámka: pôvodná štruktúra ukazovateľov bola v priebehu roka nahradená aktualizovanou pilotnou podobou ukazovateľov, ktoré vychádzajú zo štruktúry ukazovateľov mestskej stratégie Bratislava 2030 (PHSR).

Ciel'	Ukazovatel'	Ciel'ová hodnota	Vyhodnotenie cieľovej hodnoty k 30.6.2024
ÚZEMNÝ ROZVOJ MESTA - tvorba pravidiel pre územný rozvoj mesta, urbanistických štúdií a priestorových údajov - územný plán hlavného mesta SR Bratislavy, územnoplánovacie podklady a územnoplánovacia dokumentácia, konzultácie k zadaniam a k územnoplánovacím podkladom	Počet spracovaných a/alebo pripravovaných ZaD: (Bory, Palma, Nájomné bývanie 1, 2, metodické, Petržalka)	6	6
	Počet schválených ZaD (ZaD 09, ZaD 10)	2	0
	Počet spracovaných, pripravovaných a aktualizovaných územnoplánovacích a ostatných podkladov (urbanistická štúdiá, generel, atď.): UŠ Mlynské nivy, Koncepcia využitia brownfieldov, ekoindeks, generel školstva, generel športu, generel bývania, Demografická prognóza, Prognóza životného prostredia, Prognóza lokálnej ekonomiky, metropolitná prognóza, analýza hustoty a analýza susedstiev a štvrtí, audit územného plánu	12	10
PARTICIPÁCIA VEREJNOSTI - zapájanie verejnosti do tvorby verejných politík, zámerov, projektov a procesov súvisiacich s rozvojom mesta, systematizácia vedomostí o participatívnom plánovaní a ich zavádzanie do plánovacej praxe	Podiel mestských projektov tvorených participatívnym spôsobom, ktoré spĺňajú určené kritériá: (a) zásadná zmena účelu využitia (napr. nevyužívaná plocha získa pobytovú funkciu) alebo b) rozpočet nad 1 mil eur, alebo c) dopad na min. 300 bytových jednotiek)	100%	nezistené

	Počet projektov, verejných politík a procesov súvisiacich s rozvojom mesta, do ktorých bola zapojená odborná či široká verejnosť	15	11
	Počet zapojených aktérov do tvorby projektov, verejných politík a procesov súvisiacich s rozvojom mesta	10 000	5075
	Počet zapojených detí a mladých do tvorby mesta (Mesto pre deti)	5000	3223
	Vypracované a odparticipované plány mobility v rámci projektu (Mesto pre deti)	3	10
TVORBA MESTSKÝCH PRIESTOROV - komplexný proces manažmentu architektonických projektov mesta - výskum, tvorba koncepcií a overovacích štúdií, príprava podkladov pre architektonickú súťaž, koordinácia pri realizácii a konzultácie	Projektová dokumentácia – spolupráca s externými dodávateľmi z rámcovej zmluvy na služby architektov. Pripravujeme podklady, zadania, konzultujeme a usmerňujeme celý proces vzniku projektovej dokumentácie.	10	10
	Počet projektov vypracovaných sekciou STMP – interná príprava, tvorba a koordinácia s inými profesiami	10	10
	Autorský dozor - počet vykonaných dozorov	12	8
	Počet projektov v rámci programu Mesto pre deti: príprava projektu, povoľovanie, pomoc pri obstarávaní a dohľad pri realizácii	5	3

<p>ARCHITEKTONICKÉ SÚŤAŽE - príprava a konzultácie architektonických súťaží a riešení hlavného mesta SR Bratislavy na území mesta, vypracúvanie podkladov a podmienok, ich vyhlasovanie a organizačné zabezpečenie</p>	<p>Počet vyhlásených súťaží/ verejných obstarávaní, komplexne zastrešených architektonických riešení alebo podpora v tomto procese (vrátane realizácie s externými partnermi): Najvyšší súd, UEŠ hlavná stanica, Sad Janka Kráľa, areál a budovy Ústavu pamäti národa, zariadenie pre seniorov Karlova Ves, nové Reuse centrum pre OLO, obytný súbor, UEŠ Filiálka, Miletičova trhovisko, Areál hier Štrkovec</p>	<p>10</p>	<p>5</p>
<p>PROJEKTOVÁ PRÍPRAVA PRE ELEKTRIČKOVÉ RADIÁLY</p>	<p>Počet usmerňovacích a koordinačných projektov k riešeniu konkrétnych verejných priestorov veľkej mierky – električkové radiály (priestorové usporiadanie ulice a pod.) MET Ružinovská radiála, NET Podunajské Biskupice - Vrakuňa, NET Pribinova Košická</p>	<p>3</p>	<p>3</p>
<p>KVALITNÝ VEREJNÝ PRIESTOR - nastavovanie štandardov, tvorba princípov a zásad pre kvalitné a koncepčne navrhnuté verejné priestory, koordinácia projektov k riešeniu konkrétnych verejných priestorov (tvorba, obnova)</p>	<p>Počet nových manuálov - Princípy a štandardy/policy dokumentov pre oblasť verejných priestorov</p>	<p>4 (3/1)</p>	
	<p>Aktualizácia Princípy a štandardy</p>	<p>3</p>	<p>3</p>

V prvej polovici roku 2024 pokračovala koordinácia MIB s magistrátom a ostatnými mestskými organizáciami v stavebno-architektonickej oblasti. Nastavovali sa procesy vo vnútri MIB za účelom dodávania kvalitných výstupov zadávateľovi – magistrátu zo strany MIB. Postupne sa pracuje na stanovených úlohách pre naplnenie cieľa, akými sú:

- dosiahnuť potrebnú kapacitu organizácie, čo MIB dosiahne stabilizovaním aktuálneho stavu vysokokvalifikovaných zamestnancov,
- plniť strategické úlohy tvorby zmien územného plánu a tvorby nového územného plánu mesta, prípadne aj v iných oblastiach mestských politík,
- dokončiť a analyticky podporovať implementáciu PHRSR-BA2030 do štruktúry projektového riadenia a plánovania v napojení na programový rozpočet mesta,
- v rámci analytickej činnosti pokračovať v produkcii analytických výstupov a štúdií, tak pre strategické plánovanie ako aj územné plánovanie,
- zvýšiť príjmy z externého prostredia,
- pokračovať v tvorbe koncepcie rozvoja a tvorby verejného priestoru,
- na základe manuálu participácie vykonávať vhodnú participáciu pri realizácii súťaží či zadaní v oblasti verejného priestoru,
- zvyšovať kvalitu verejného priestoru a mestských objektov aj prostredníctvom realizácie architektonických súťaží a zadávaním vypracovaní architektom (štúdiám) z rámcových zmlúv,
- v komunikačnej oblasti otvárať témy rozvoja verejného priestoru, presadzovania verejného záujmu pri územnom rozvoji mesta na celom území mesta,
- vo verejnom priestore podporovať a zohľadňovať zraniteľné skupiny, skupiny so špecifickými potrebami či tzv. neviditeľné skupiny.

Prehľad čerpania rozpočtu k 30. 6. 2024

Bežné výdavky 640

Rozpočet pre rok 2024 pre rozpočtovú položku 640 – mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania rozpočet z príspevku HLBA – 1 614 767,-EUR, pričom k 30. 6. 2024 sa použilo 973 133,45 EUR z príspevku HLBA a 97 681,09 EUR z iných vlastných príjmov MIB. Pre rok 2024 bol rozpočet pre rozpočtovú položku 640 – príspevok na ostatné prevádzkové náklady a arch. súťaže 412 037 EUR z príspevku HLBA a z iných tržieb a výnosov 736 485,08 EUR, pričom k 30. 6. 2024 bolo použitých 116 963,06 EUR z príspevku HLBA a 399 646,11 EUR z iných tržieb a výnosov MIB.

	KZ	FK	EK	Programový rozpočet	Ukazovateľ	Schválený rozpočet na rok 2024	Úprava (+, -)	Upravený rozpočet na rok 2024
				7.7	Transfery celkom	2 462 804	+66 096	2 528 900
					v tom:			
				7.7	Bežný transfer – príspevok na činnosť, v tom:	2 026 804	0	2 026 804
Z	41	01. 1.1	64 0	7.7	- mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania z rozpočtu mesta	1 614 767		1 614 767

Kapitálové výdavky 720

Kapitálové výdavky – architektonické súťaže návrhov (720) Tabuľka č. 1 prehľad kapitálových výdavkov na architektonické súťaže

						Rozpočet v eurách	Čerpanie v eurách
				7.7	Kapitálový transfer – príspevok na obstaranie majetku, v tom:	502 096	89 588,89
Z	52	01.1.1	720	7.7	ID 875 - Plató Staromestská	20 000	
Z	52	01.1.1	720	7.7	ID 1502 - Hl. železničná stanica: veľká obnova	20 000	
Z	52	01.1.1	720	7.7	ID 1 - Areál Bazová - rekonštrukcia haly, dielni, revitalizácia okolia	70 000	
Z	52	01.1.1	720	7.7	ID 9912 - Veľká rámcová zmluva 2	213 756	75 637,69
Z	52	01.1.1	720	7.7	ID 9912 - Veľká rámcová zmluva 3	93 340	13 800
Z	52	01.1.1	720	7.7	ID 2042 - Nížkoprahové sociálno-zdravotné zariadenie pre seniorov	85 000	151,20

Záverečná anotácia

ÚZEMNÉ PLÁNOVANIE

Metropolitný inštitút Bratislavy má počas najbližších rokov pred sebou tvorbu a aktualizáciu významných dokumentov v oblasti územného plánovania.

Územné plánovanie je kľúčové pre dosiahnutie cieľov udržateľného rozvoja. Víziou Bratislavy je podľa strategického dokumentu Bratislava 2030, aby Bratislava bola zdravá a živá metropola s mierkou primeranou človeku. Rozvíja sa ako mesto krátkych vzdialeností do viacerých centier, kde sú služby, občianska vybavenosť a kultúra dostupné v rámci jednotlivých mestských štvrtí a susedstiev. Mesto sa správa zodpovedne k prírodným zdrojom. Ponúka kvalitný verejný priestor, rozmanitú kultúru a dostupné možnosti pre pohyb, rekreáciu či zdravý životný štýl. Strategický dokument Bratislava 2030 reflektuje agendu 2030 a má ambíciu nastaviť stratégiu mesta tak, aby pomáhala dosahovať všetkých 17 globálnych cieľov udržateľného rozvoja.

V prvom polroku 2024 bol úspešne ukončený proces spracovania **Mestskej urbanistickej štúdie Mlynské nivy**. Štúdia bola predložená na rokovanie mestského zastupiteľstva a bola vzatá na vedomie. Ako prerokovaný územnoplánovací podklad bude slúžiť následne na prípravu zmien a doplnkov územného plánu v predmetnom území.

Tvorba Mestskej urbanistickej štúdie Mlynské nivy v gescii MIB vyplynula zo spoločnej koordinácie so sekciou nájomného bývania pri výzve na predkladanie žiadostí o zmenu územného plánu za účelom zvýšenia dostupnosti bývania. Cieľom výzvy je zvýšenie dostupnosti bývania prostredníctvom výstavby nových bytových domov obsahujúcich aj mestské nájomné bývanie. Ide o lokality, v ktorých to aktuálne územný plán povoľuje v menšom rozsahu, no po zmene funkčného využitia by bolo možné zastavať dané územia vhodnejšie. To, či lokality spĺňajú predpoklady na zmenu územného plánu v prospech verejného záujmu, preveria urbanistické štúdie.

Významnou súčasťou podkladových materiálov pri tvorbe MUŠ Mlynské Nivy boli ekonomicko-finančné analýzy, demografická prognóza, dopravné modely, prieskumy a ďalšie, vďaka ktorým je možné presnejšie zanalyzovať potreby a potenciál územia.

Územia brownfieldov, najmä vo vnútornom meste, sú vnímané ako územia vhodné pre rozvoj a premenu nevyužívaných území na princípe kompaktného mesta, s dostupným bývaním a dobrou občianskou vybavenosťou.

Počas procesu spracovania bola dodatočne otvorená výzva pre zmenu územného plánu práve v území Mlynských nív. Potreba otvoriť túto výzvu, plynúca z dopytu ďalších stakeholderov v území, ukazuje na zvýšenú dôveru v nastavenom plánovacom procese medzi mestom a developermi a správnosť tohto postupu pre udržateľný rozvoj mesta.

Súčasťou procesu bola aj **zmena metodiky kontribúcie** v gescii útvaru mestských stratégií a analýz, ktorá prinesie okrem nájomných bytov aj možnosti spolufinancovania infraštruktúry a vybavenosti pre budúcich obyvateľov a obyvateľky Mlynských nív.

Ukončenie procesu spracovania **Mestskej urbanistickej štúdie Mlynské nivy môžeme** hodnotiť ako pozitívny príklad k prístupu rozvoja mesta. Úloha MIBu pri zladzovaní verejného a súkromného záujmu bola naplnená a výsledkom je návrh kompaktnej urbanistickej štruktúry na princípoch 15-minútového mesta a verejné stavby, ako 2 zonálne parky, bulvár s električkou, či 2 základné školy. V súčasnosti sa na podklade čistopisu urbanistickej štúdie uchádza o zaradenie do zmien a doplnkov približne 20 subjektov.

Súčasťou práce sekcie na výzve na zmenu územného plánu v prospech nájomného bývania je aj naďalej odborná koordinácia a spolupráca na príprave podmienok pre zadania pre ďalších 67 lokalít z prvej výzvy. Zároveň bola v hodnotenom období spracovaná aj druhá **výzva na zmenu územného plánu v dopravných plochách**. Z výzvy vyplynulo 8 lokalít - pre tie, ktoré splnili kritéria, boli spracované komplexné odborné usmernenia pre spracovanie urbanistických štúdií.

V prvom štvrtroku 2024 bola zverejnená aj prvá zo štvorice prognóz ako kľúčových podkladových materiálov pre nový územný plán mesta. Územná štúdia s prognóznym zameraním s názvom - **Demografický potenciál, sociálna a ekonomická geografia – scenáre rozvoja hlavného mesta SR Bratislavy do r. 2050** bola spracovávaná v dvoch častiach: Demografická analýza a prognóza, ktorej cieľom je získanie obrazu o predpokladanom populačnom vývoji do roku 2050. Časť Sociálno-ekonomicko-geografické súvislosti a dopady prognózy reaguje na výstupy demografickej prognózy a odhaduje jej dopady v oblastiach: ekonomika, dochádzka, mobilita, sociálna infraštruktúra, trh práce a bývanie.

Ako sprievodná aktivita prezentácie výsledkov prognózy bola zorganizovaná **konferencia** k téme, kde vystúpili zástupcovia spracovateľského kolektívu, ale aj odborníci zo Slovenska a zahraničia. Výstupom bola bohatá mediálna propagácia vo väčšine mienkotvorných médií. Ďalšou zo sprievodných aktivít bolo stretnutie slovenských a rakúskych odborníkov a zdieľanie výsledkov tejto prognózy a dopad na rozvoj pohraničného regiónu.

Výstupy z tejto prognózy boli zároveň aj začiatkom komunikačnej kampane pre nový územný plán mesta Bratislava s názvom **Bratislava 2050**.

V druhej polovici roka 2024 je plánované zverejnenie v poradí 2. **Prognózy životného prostredia**, ktorá bola dopracovaná a taktiež boli spracované aj recenzné posudky. Postup a medializácia výstupov v rámci kampane Bratislava 2050 bude obdobná ako pri prvej prognóze.

Ako súčasť tvorby nového územného plánu pokračovali aj práce na spracovaní **generelov školstva, športu a bývania**, ktoré reagujú aj na novo schválenú legislatívu v oblasti územného plánovania na Slovensku. Dokumenty sú v rôznom štádiu rozpracovania podľa dostupnosti jednotlivých dát potrebných pre spracovanie. V rámci procesu prípravy prebehli viaceré iniciatívy ako zabezpečiť lepšiu dostupnosť dát na štátnej, alebo aj mestskej úrovni. Sekcia aktívne pracuje na modeli a systematizácii zberu dát pre tieto dokumenty.

V prvom polroku 2024 bola dopracovaná aj Koncepcia rozvoja brownfieldov. Spracovanie tohto dokumentu vyplýva z Koncepcie mestskej bytovej politiky a nadväzuje na urbanistickú štúdiu Brownfields na území hlavného mesta Bratislavy. Dokument sa zaoberá nástrojmi a opatreniami na podporu a udržateľný rozvoj v degradovaných územiach brownfieldov. Tieto územia sú jedným z najväčších potenciálov ďalšieho rozvoja mesta, sú však sprevádzané problémami ako neaktuálna regulácia, vlastnícke vzťahy, environmentálne záťaž a iné. Koncepcia rozvoja brownfieldov prichádza s nástrojmi a opatreniami, ktoré by mohli katalyzovať rozvoj v týchto územiach. Dokument bude predložený na rokovanie mestského zastupiteľstva v druhej polovici 2024.

V oblasti životného prostredia sa sekcia venuje prioritne prácam na **ekoindexe** - nástroji, ktorý bude stanovovať nielen kvantitu vegetačných plôch, ale aj jej kvalitu s cieľom zvýšenia adaptačno-mitigačnej kapacity mesta, udržateľný vodný manažment a podporu biodiverzity. V kontexte rozvoja hlavného mesta je ekoindex základom pre systematický a efektívny návrh funkčnej zeleno-modrej infraštruktúry mesta.

Koncom roka 2023 sa tento nový regulačný prvok podarilo presadiť do celoštátnej vyhlášky a metodiky pre územné plánovanie. V súčasnosti po otestovaní **ekoindexu** v lokalite Mlynské nivy prebieha testovanie pre celé územie mesta Bratislavy pre rôzne urbanistické štruktúry a lokality.

V rámci projektu **SECAP** sa odborníci na zelenú infraštruktúru podieľali na príprave akčného plánu pre udržateľnú energetiku a klímu, konkrétne vypracovali **Hodnotenie zraniteľnosti na zmenu klímy** a spolupracovali na adaptačnej časti, návrhoch opatrení na disemináciu a propagáciu.

Ako odborný garant sa sekcia územného plánovania podieľala aj na koordinácii spracovania územného generelu zelene, ktorý obstaráva hlavné mesto Bratislava. Dokument je momentálne vo fáze prerokovania návrhovej časti. K analytickej časti odovzdanej v druhej polovici 2023 bol na sekcii spracovaný dashboard zverejnený na mestskom geoportáli, ktorý poskytuje komplexné dáta o zeleni na území mesta Bratislavy.

Sekcia územného plánovania pokračovala v koordinácii spracovania mestských lokalít LIDO a ďalších lokalít, vyplývajúcich z výzvy zmien územného plánu v prospech

nájomného bývania. Rovnako poskytla stanoviská a analytickú činnosť k viacerým zonálnym dokumentáciám a koncepčným materiálom.

V súvislosti s aktualizáciami platného územného plánu bol spracovaný audit územného plánu. Dokument analyzuje a vyhodnocuje stav jednotlivých funkčných systémov a navrhuje formy aktualizácii pre platný alebo nový územný plán mesta. Dokument bol odovzdaný na útvár hlavného architekta a v pláne je jeho pravidelná aktualizácia.

V agende zmien a doplnkov pri ZaD09 (zmeny vo verejnom záujme) pokračovala spolupráca pri vyhodnocovaní pripomienok z prerokovania. Pre ZaD TIOP Ružinov boli pripravené podklady pre spracovanie. Započaté boli práce na zmenách metodiky územného plánu, týkajúce sa hlavne regulačných nástrojov, ktoré reagujú na aktuálne výzvy a zefektívnia proces povoľovania výstavby na území hlavného mesta.

V oblasti **GIS** (geografický informačný systém) boli spracované početné **aplikácie** zverejnené na geoportáli mesta, ktoré prezentujú a propagujú výsledky štúdií a analýz spracovaných v oblasti územného plánovania. Taktiež boli spracované aplikácie, ktoré automatizujú a zjednodušujú prácu a výmenu dát, hlavne pre usmerňovanie lokalít z výzvy na zmenu územného plánu či mestskej urbanistickej štúdie.

TVORBA MESTSKÝCH PRIESTOROV

MIB spolu s hlavným mestom posledné roky venujú svoje kapacity na verejné priestory, do ktorých sa roky neinvestovalo. Od roku 2022 sú tieto obnovy zastrešené v **Programe obnovy verejných priestorov Živé miesta**. Aktuálne je navrhnutých, rozpracovaných alebo dokončených viac ako šesťdesiat projektov na obnovu frekventovaných mestských priestorov rôzneho rozsahu. V roku 2020 spolupracovali s MIB a mestom architekti z „Malej rámcovej dohody“. V roku 2021 bola uzatvorená „Veľká rámcová dohoda“ na služby architektov a projektantov číslo I., z ktorej dobieha príprava 16 projektových dokumentácií. Tieto boli dokončené a vyexpedované do konca roka 2023. V roku 2022 bola uzatvorená „Veľká“ rámcová dohoda na služby architektov a projektantov číslo II., z ktorej prebiehala príprava 4 projektových dokumentácií. Tie boli dokončené a vyexpedované začiatkom roka 2024.

V Programe obnovy verejných priestorov Živé miesta sekcia tvorby mestských priestorov pracuje spolu s ďalšími kolegami z MIB aj na príprave metodiky výberu a posudzovaniu lokalít, ktoré je potrebné revitalizovať.

Za hodnotené obdobie boli dokončené projekty živých miest: Revitalizácia parčíku na Legionárskej ulici, revitalizácia parčíku na Dunajskej ulici v Starom Meste, verejný priestor na Kazanskej ulici vo Vrakuni a projekt Skate parku pod mostom SNP v Sade Janka Kráľa, kde MIB pripravoval zadanie a štúdiu s architektmi. V Sade Janka Kráľa bola taktiež dokončená rekonštrukcia objektu bývalého nočného salónu, ktorý sa otvoril na začiatku leta s prevádzkou kaviarne a bistra.

11 Projektov z Veľkej rámcovej dohody číslo II. získalo refinancovanie z grantu IROP. Patria sem Vozovňa Krasňany, Dom služieb, Odborárske námestie, Kazanská, Mudrochova, Okolie jazera Rohlík, Parčík pred hasičskou stanicou, Dullovo námestie, Vinice, verejný priestor Kataríny Brúderovej a Alej Vrančovičova. Splnením všetkých podmienok MIB získal nenávratný finančný príspevok vo výške 384 235,40 EUR, ktorým sa refundujú prostriedky vynaložené hlavným mestom.

V roku 2024 sekcia naďalej pracovala na rozrobených komplexných projektoch, medzi ktoré patria kúpele Grössling, Plató Staromestská a Areál Bazova. V rámci projektu Rekonštrukcie Haly Dielni v Areáli Bazova očakávame správoplatnenie stavebného povolenia. Projekt kúpeľov Grössling získal územné rozhodnutie a bola ukončená dokumentácia pre stavebné rozhodnutie.

V decembri 2022 sa podpisom zmluvy oficiálne začala spolupráca s Najvyšším súdom SR, rozbehli sa prípravné kroky pred architektonickou súťažou na budovu Najvyššieho súdu na Župnom námestí. Posledné roky je budova prázdna pre svoj zlý technický stav a náročný energetický prevádzkový režim. V danom projekte sa vykonala štúdia uskutočniteľnosti, ktorá bola posudzovaná útvárom pre hodnotu za peniaze. Na základe štúdie uskutočniteľnosti MIB pripravil v prvej polovici 2024 všetky podklady na kvalifikované rozhodnutie o pridelení prostriedkov pre ďalší postup prípravy súťaže, ktoré boli odsúhlasené UHP. Práce na ďalšej fáze projektu - príprave architektonickej súťaže, boli pozastavené do momentu, keď bude rozhodnuté o financovaní.

MIB sa zúčastňoval pracovných stretnutí pre prípravu štúdie Doplnok a dopĺňal stanoviská k jednotlivým pracovným variantom predstaveným v urbanisticko-ekonomickej štúdii na Hlavnú stanicu Bratislavy. Rozhodnutím MDaV SR boli činnosti riadiacich výborov pre Hlavnú stanicu a Filiálku pozastavené a pozastavený bol aj spoločný postup za účasti MIB pri príprave projektov Hlavnej stanice a Filiálky.

Na základe výsledkov súťaže budovy Ústavu pamäti národa, ktorú v minulom roku vypracoval MIB, prebehlo priame rokovacie konanie a spustili sa práce na vypracovaní architektonickej štúdie, kde MIB poskytoval konzultačné služby.

Rozhodnutím projektového grémia došlo na projekte Sociálneho zariadenia pre seniorov k zmene zadania. MIB vypracoval analýzy dopadov zmeny zadania a odporúčania ďalšieho postupu, ktoré boli projektovým grémiom prijaté. Práce pokračujú rokovaním o cene a ďalšom postupe pri úprave projektu so zhotoviteľom, s cieľom čo najrýchlejšieho opätovného spustenia pozastavených prác na dokumentácii pre stavebné konanie. Územné konanie prebieha.

Od roku 2022 sekcia tvorby mestských priestorov časť kapacít smeruje aj do prípravy konkrétnych projektových dokumentácií pri projektoch hlavného mesta, kde je možnosť uplatniť navrhnuté princípy z pripravených princípov a štandardov. MIB pomáha usmerniť projektové práce, aby boli koncepčne pravidlá správne dodržiavané, takže ide

o pretavenie koncepčných pravidiel do praxe. MIB tak intenzívne spolupracuje na aktuálne obnovovaných uliciach mesta pri rekonštrukciách chodníkov a zmenách ich priestorového usporiadania, výmene MHD zastávok alebo verejného osvetlenia. V prvom polroku 2024 boli tiež vo veľmi krátkom čase pripravené, povolené a spustené do výstavby projekty úprav križovatiek Mudroňova - Slávičie údolie a Vazovova - Mýtina a Trenčianska ul. v úseku Miletičova – Ružová dolina. Projekty vychádzajú z programu Mesto pre deti s cieľom vytvárať bezpečné prostredie v okolí škôl. Sekcia takisto usmerňovala v spolupráci s oddelením zelene umiestnenie stromov v kvetináčoch na zabezpečenie tienenia a zvýšenia pobytovej kvality ulíc. Boli umiestnené napríklad na Dunajskej ulici.

KONCEPCIE VEREJNÝCH PRIESTOROV

V prvej polovici roka sekcia koncepcií verejných priestorov začala spracovávať Princípy a štandardy (PaŠ): 1.) upokojujúcej dopravy a 2.) monitorovania priestorov. Taktiež aktualizovala PaŠ cyklostojanov. Dizajn manuál MET-RR je pred odovzdaním, práve prebiehajú posledné úpravy a čakáme na vyhlásenie verejného obstarávania. Sekcia pokračovala v prípravných prácach pre DUŠ Vrakuňa a Podunajské Biskupice. Sekcia pracovala na PaŠ Hierarchizácia a typológia zelene v meste v koordinácii so sekciami magistrátu a sekciami pre územné plánovanie na MIB. Finalizácia je plánovaná do konca roka.

V oblasti pilotovania PaŠ a stratégií sekcia realizovala dočasné vysunutia nároží, ktoré sú súčasťou PaŠ upokojujúcej dopravy, s aktuálnym pilotom na KP Bazová v spolupráci s oddelením parkovania. Živý test je plánovaný na realizáciu v SMO Panenská v Q3 2024. Priebežné chodníky, taktiež súčasť PaŠ upokojujúcej dopravy, sú momentálne pilotované v spolupráci so sekciami tvorby mestských priestorov na projektoch Vazovova a Mudroňova. V rámci PaŠ monitorovania priestorov tím pokračoval v spolupráci s oddelením dát v aktivitách spojených s monitorovaním pohybu a 3D skenovaním verejného priestoru pomocou dronových záberov. Ukončili sme architektonickú štúdiu električkového prístreška a podali žiadosť na ochranu dizajnu zábradlia, pričom úloha je v procese. Navrhovali sme cyklostojany pred hlavnou poštou na Námestí SNP.

Sekcia koncepcií verejných priestorov aktívne pracuje na grantových výzvach pre inovácie. V rámci grantov pre stratégie a inovácie sme v prvom polroku podali projekt WIEDERA (Horizon) zameraný na inovácie stavebných materiálov. Spustili sme projekt interaktívnych technológií pre SP a ÚP (MIRRI - UMR) na vytvorenie interaktívneho 3D modelu mesta, pričom projektová idea bude pripravená na podanie v Q3-4 2024. Taktiež sme začali tvorbu nového modelu mesta pre dopravné, emisné a hlukové modelovanie (MIRRI - UMR), pričom projektová idea bola odovzdaná do agendy sekcie dopravy na magistráte. Povinné vyjadrovanie sekcie zahŕňali projekty P+R Janíkov Dvor, cyklotrasy pod mostom SNP a cyklotrasy Hradská v rámci portfóliového grémia. Pracovali sme v pracovnej skupine pre riadenie procesov električkových tratí

a nastavovali procesy. Sme súčasťou pracovnej skupiny pre Akčný plán dopravy HLMBA a Komisie k dotačnému programu na podporu budovania a úpravy kontajnerových stanovišť v Bratislave.

Sekcia takisto pripomienkovala radu dopravno-urbanistických a architektonických projektov. Pripomienkovali projekty PAAS SMO Panenská, PAAS SM2 Palisády, PAAS NM2 Teplická, PAAS PE1 Háje 2 a 3, OPaCD Harmincova, OPaCD Hradská, OPaCD Račianska, obratisko Železničná stanica Nové mesto, NET Bory, NET Pribinova-Košická, MET-Ružinovská radiála, predĺženie Ružinovskej radiály k TIOPu a na letisko, predĺženie Vajnorskej radiály k TIOPu a stanica Filiálka s pokračovaním do Petržalky. Prezentovali sme projekt NET Pribinova - Košická pre GJH. V oblasti architektonických riešení a detailov sekcia koncepcie verejných priestorov pripomienkovala inštaláciu 21 prístreškov na električkových a autobusových zastávkach pre DPB a OHD, lavičky na zastávkach MHD a materiálové riešenia križovatky Landererova - Košická, Strážnická, Trnavská cesta, či umiestnenie stojanov v PAAS SMO Panenská. Pripomienkovali sme i reklamné valce RENGL v teréne. Sekcia behom prvého polroka tiež intenzívne spolupracovala s Úradom pre územné plánovanie a výstavbu SR na pripomienkovaní a ladení novej (aktuálne platnej) územnoplánovacej metodiky.

PARTICIPÁCIA A MESTSKÉ ŠTÚDIE

Spolupráca na projekte **Mesto pre deti** medzi sekciou tvorby mestských priestorov a sekciou participácie a mestských štúdií pokračuje aj v roku 2024 v nadväznosti na pilot z roku 2022 zo ZŠ Tbiliská v mestskej časti Rača. Projekt sa v roku 2023 vďaka finančnému partnerstvu s organizáciou UNICEF rozšíril na ďalších 10 základných škôl v Bratislave v šiestich mestských častiach. Ide o základné školy v Starom Meste, Novom Meste, Ružinove, Lamači, Petržalke a Podunajských Biskupiciach.

Základné školy pre spoluprácu boli vybrané na základe balíka širokospektrálnych kritérií, medzi ktoré patrila veľkosť školy, dopravná situácia, kvalita verejných priestranstiev v okolí školy, ale aj počet detí s neslovenskými pôvodmi.

Na základe toho boli identifikované školy, ktoré po vzájomnom odsúhlasení zo strany škôl a ich zriaďovateľov vstúpili pre tento rok do projektu.

Ide o základné školy:

- ZŠ Vazovova, Staré Mesto
- ZŠ Mudroňova, Staré Mesto
- ZŠ Nevädzová, Ružinov
- ZŠ Pavla Marcelého, Drieňová, Ružinov
- ZŠ Biskupická, Podunajské Biskupice
- ZŠ Riazanská, Nové Mesto

ZŠ a MŠ Za kasárňou, Nové Mesto
ZŠ Malokarpatské námestie, Lamač
ZŠ Budatínska, Petržalka
ZŠ Černyševského, Petržalka

Sekcia mestských štúdií a participácie zrealizovala participatívny proces, do ktorého boli zapojení všetci relevantní aktéri. Vďaka použitiu rôznych metód tak do projektu postupne vstupujú deti, ich rodičia, učitelia na príslušných školách, ale aj komunita bývajúci v okolí základných škôl. V rámci zvyšovania levelu inkluzívnosti do projektu SMSP zapája aj ľudí so špecifickými potrebami pohybu. Komunikácia v rámci projektu je vzhľadom na vybrané školy zabezpečená okrem slovenčiny aj v ukrajinčine a čiastočne v angličtine. Aj týmito aktivitami sa MIB snaží znižovať prah pre možnosť zapojenia sa do projektov.

Balíček 10 podporených škôl v priebehu roku 2023 bol v priebehu prvého polroka 2024 dokončený sfinalizovaním školských plánov mobility, ktoré boli vypracované pre každú lokalitu zvlášť. Ide o súborný dokument popisujúci získané dáta z participatívneho procesu spoločne s balíkom odporúčaní vylepšujúcich dopravnú bezpečnosť v okolí týchto škôl. Finalizácii týchto dokumentov predchádzali okrúhle stoly so zainteresovanými stakeholdermi, na ktoré okrem zástupcov mesta a mestskej časti dostali pozvánku aj zástupcovia Krajského dopravného inšpektorátu, Dopravného podniku Bratislava a ďalších.

Všetky zmeny vo verejnom priestore v okolí zapojených škôl boli odparticipované s dotknutými aktérmi z okolia. Zároveň všetky zmeny pre zvyšovanie bezpečnosti vychádzali práve z požiadaviek vyplývajúcich z participatívneho procesu.

Okrem zabezpečenia realizácie participatívneho procesu v projekte Mesto pre deti sekcia mestských štúdií a participácie spolupracuje s ďalšími sekciami MIB a Magistrátu hl. Mesta SR Bratislavy. Najintenzívnejšia spolupráca prebieha so sekciami nájomného bývania, sekciami správy nehnuteľností, sekciami dopravy, kanceláriou primátora a ďalšími, napr. aj vo forme konzultácií. Nadalej pokračuje v gescii SMSP aj práca na projekte Atlas pobytovej kvality.

Zamestnanci a zamestnankyne sa zúčastnili niekoľkých odborných fór, na ktorých predstavovali výsledky práce sekcie, ako aj celého MIBu, a to tak na Slovensku, ako napr. aj v Českej republike alebo v Belgicku. Výrazne sa posilnila spolupráca s odbornými pracoviskami Kancelárie architekta mesta Brna, Institutu plánovania a rozvoje hlavného mesta Prahy, ako aj ďalších českých a slovenských miest. Činnosť sekcie participácie a mestských štúdií je posilňovaná aj spoluprácou s viacerými univerzitami. V tomto polroku prebiehala spolupráca intenzívnou formou s Katedrou politológie, FiF UK a s Ústavom sociálnej antropológie FSEV UK.

STRATEGICKÝ ROZVOJ A KOMUNIKÁCIA

V apríli MIB oslávil 5 rokov svojej činnosti. Je to obdobie, v ktorom si organizácia vytvárala reputačný obraz u odbornej aj širokej verejnosti. Nadalej je potrebné dôsledne zvažovať vlastné smerovanie - na jednej strane je dôležité vytvárať podmienky na plnenie vlastnej vízie, na strane druhej je rovnako dôležité prijímať konštruktívnu spätnú väzbu z interného aj externého prostredia. S tým súvisí vnímanie potrieb prichádzajúcich z formujúcej sa inštitucionálnej identity, tvorenej kolektívom odborníčov a odborníkov, naplňajúcich poslanie organizácie. MIB **postupne naplňa akčný plán** vytvorený na základe jeho stratégie rozvoja do roku 2026 (s perspektívou do roku 2030). Väčšina aktivít je plánovaná na ďalšie roky 2024-2026.

V prvej polovici roku 2024 začali na MIB školenia v oblasti projektového riadenia a komunikácie pre vedúcich a kľúčových zamestnancov, ktoré prispievajú k ďalšiemu formovaniu štruktúrovanej inštitúcie s jasne definovanými hodnotami a cieľmi a podporujú tvorbu efektívneho pracovného prostredia. MIB je v roku 2024 jednou z pilotných príspevkových organizácií mesta, ktorá pomáha nastavovať a zavádzať služby Bratislavského Centra Služieb (BCS), organizácie, ktorá zastrešuje zdieľané služby pre rozpočtové a príspevkové organizácie mesta. S BCS MIB koncom roka 2023 začal s pilotovaním služieb verejného obstarávania a konzultačných služieb, a v prvej polovici 2024 začal spolupracovať v ďalších oblastiach - HR, grafických službách či facility managemente.

MIB v prvej polovici roku 2024 rozšíril povedomie o svojej činnosti na medzinárodnej odbornej scéne aj cez organizáciu a hostovanie **medzinárodného samitu Start with Children** v spolupráci s HMBA. Na dvojdňovom samite v Starej tržnici v Bratislave sa predstavilo viac ako 50 expertov a expertiek na urbanizmus a plánovanie miest vrátane primátorov a primátoriek z Európy s publikom okolo 600 ľudí. Samitu sa okrem odbornej verejnosti zúčastnili zástupcovia a zástupkyne magistrátu a mestských častí, a zastúpenie miest zo Slovenska aj zahraničia. Priniesol zdieľanie know-how a skúseností v oblasti plánovania miest s dôrazom na potreby detí, ktoré sú jednou z najzraniteľnejších skupín obyvateľstva a zároveň generáciou, ktorú výrazne ovplyvní zmena klímy. Tím MIB sa veľkou mierou podieľal aj na organizácii sprievodných podujatí samitu vrátane dočasnej ulice na hranie na Klobočníckej ulici, sprievodných tematických vychádzok, odborných workshopov a programového kurátorovania pavilónu na hranie pred Starou tržnicou. Tieto aktivity prispievajú k rastu a vzdelávaniu zamestnancov, prinášajú svetovú expertízu pre lokálnych zástupcov samospráv, a zvyšujú povedomie o hodnote verejného priestoru a hľadani spoločenskej dohody v procese plánovania mesta medzi odbornou a širokou verejnosťou.

Viacerí MIB zamestnanci v rámci svojich odborných kapacít poskytujú expertízu pri prednáškach, konzultáciách alebo v hodnotiacich komisiách študentských prác

Fakulty architektúry a dizajnu STU v Bratislave. MIB navštívili zahraniční odborníci aj študenti. Zamestnanci a zamestnankyne sa tiež aktívne zúčastňujú na rôznych odborných konferenciách, seminároch a debatách v úlohe prednášajúcich a diskutujúcich na domácich aj medzinárodných fórach. V prvej polovici roku 2024 to boli napríklad: stretnutie hlavných architektov Európy v Ľubláne, PULSE konferencia v Ostrave, na ktorej prezentovali prístup k mestskému plánovaniu lídri urbánnych inštitútov a zástupcovia a zástupkyne miest z Centrálnej Európy, či podujatí Placemaking Europe v Trenčíne alebo Design Week v Zlíne, kde zastúpenie MIB prezentovalo program Mesto pre deti.

V rámci rozšírenia komunikačných a vzdelávacích aktivít MIB na jar 2024 odštartoval sériu MIB Talks - formátu diskusií pre verejnosť v kinosále Slovenskej národnej galérie. Prvou témou boli brownfieldy, transformácia a obnova existujúcich budov. Ďalšie diskusie budú pokračovať témami udržateľnej mobility a klimatickou adaptáciou.

V Bratislave, 31. 7. 2024

Dipl.- Ing. Petra Marko
štatutárny zástupca
Metropolitný inštitút Bratislavy